

Natura 2000-handleplan 2016–2021

Højen Bæk

Natura 2000-område nr. 80

Habitatområde H69

Titel: Natura 2000-handleplan 2016-2021 Højen Bæk
Udgiver: Vejle Kommune
År: 2016
Forsidefoto: *Birthe Overgaard*
Kort: © *Vejle Kommune*

Må citeres med kildeangivelse.

Indholdsfortegnelse

Resumé	4
Baggrund	5
Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan.....	6
Behov for indsatser.....	7
Indsatser fordelt på aktør.....	7
Prioritering af den forventede indsats	7
Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	8
Bilag 1: Indsatsprogram	9
Bilag 2: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag	9
Bilag 3: Kortbilag	11

Resumé

Handleplanen for Natura 2000-område nr. 80 Højen Bæk beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2021.

Natura 2000-området består af habitatområde H69. Området er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper: vandløb, surt overdrev og kildevæld. Natura 2000-planens målsætninger og indsatsprogram er væsentlige elementer i beskyttelsen af disse og af en generel sikring og forbedring af områdets naturværdier.

Natura 2000-området har et areal på 180 ha.

Målet er at bevare og fremme de naturtyper og arter, som området er udpeget for at beskytte. Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje ligesom der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter. Der er særlig fokus på vandløbet, den omgivende ådal og skrænterne med naturtyperne surt overdrev, tidvis våd eng, kildevæld, rigkær samt elle- og askeskov.

Indsatsen i denne planperiode er rettet mod en sammenbinding af spredte naturtypeforekomster.

Indsatsen udføres af lodsejere i området og gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række tilskudsordninger, som kan søges gennem NaturErhvervstyrelsen.

Baggrund

Naturstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for de 252 udpegede beskyttelsesområder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Fra den 1. juli 2016 er Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) – Nu Miljøstyrelsen - ansvarlig myndighed for såvel de statslige Natura 2000-planer, de statslige Natura 2000-skovplaner og de statslige skovhandleplaner.

Natura 2000-planerne beskriver målene for det enkelte beskyttelsesområde og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2016–2021. Natura 2000-planerne kan ses på SVANAs hjemmeside www.svana.dk

Ud fra Natura 2000-planerne har kommunerne udarbejdet kommunale handleplaner, som skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Vejle Kommune på grundlag af Natura 2000-plan for Natura 2000-område nr. 80 Højen Bæk.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Planlægningen for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer varetages dog af SVANA og gennemføres hvert 12. år. Skovhandleplaner 2010-21 gælder således fortsat. Kommunerne og Naturstyrelsen er hver især ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af år 2021.

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 1251 af 29. september 2016), bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016) og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016).

Den kommunale handleplan skal ifølge lovgivningen indeholde:

- En prioritering af kommunalbestyrelsens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag
- De forventede initiativer, som kommunalbestyrelsen vil tage for at gennemføre Natura 2000-planen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljø- og Fødevarerministeriet og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er gennemført.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

De kommunale handleplaner skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen, for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen, og skal ikke indgå i de kommunale Natura 2000-handleplaner.

Den kommunale Natura 2000-handleplan er som udgangspunkt omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter ((lovbekendtgørelse nr. 1533 af 10. december 2015). For samtlige statslige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering. Handleplanerne har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger, som allerede er givet i de miljøvurderede Natura 2000-planer. Da nærværende handleplan ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, er det kommunens vurdering, at der ikke er behov for en fornyet miljøvurdering.

Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan

De kommunale handleplaner for første planperiode har været gældende siden udgangen af 2012. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-handleplanen for planperioden 2010-2015.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Tabel 1. Følgende projekter er finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler:

Vejle Kommune	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
	Hegning og græsning af overdrev	2,5 ha	1,6 ha

Tabel 2. Følgende projekter er finansieret gennem landdistriktsmidler og er faciliteret af kommunerne:

Vejle Kommune	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
	Pleje af græs- og naturarealer*		
	Hegning		10 ha
	Rydning		4 ha
	Optimal skovdrift		
	Etablering af optimale vandstandsforhold		Forundersøgelse gennemført

*Pleje af græs- og naturarealer: Støtte til afgræsning på privatejet arealer søges udelukkende af lodsejer/dyreholder. Vejle Kommune faciliterer kontakt til dyreholder mv. såfremt lodsejer ikke selv har dyr.

Tabel 3. Der er iværksat følgende Life-projekter:

Der er ikke iværksat Life-projekter inden for Natura 2000-området.

Behov for indsatser

Natura 2000-planen for Natura 2000-område nr. 80 Højen Bæk, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet og kan ses i bilag1, mens naturtyper og arter på udpegningsgrundlag fremgår af bilag 2. På baggrund af dette har kommunen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Hvor igangsatte indsatser fra handleplanen for planperioden 2010-2015 ikke er gennemført i sin helhed, indgår den udestående indsats i opgørelsen over behovet for konkrete forvaltningstiltag.

Tabel 4. Behov for forvaltningstiltag for naturtyperne*

Forventede forvaltningstiltag og metoder		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper*	Hegning og rydning af uønsket opvækst		Op til 10 ha	Op til 10 ha
	Forbedring af hydrologi		Op til 20 ha	Op til 20 ha
	Græsning eller høslæt			
	Afskrælning eller afbrænding			
Skovnaturtyper uden fredskovspligt	Skovnaturtypebevarende drift og pleje			
	Urørt skov			
	Forbedring af hydrologi			
Skovnaturtyper med fredskovspligt*	Skovnaturtypebevarende drift og pleje			Op til 60 ha
	Urørt skov			< 4 ha
	Forbedring af hydrologi			< 3 ha
Sammenbinding af naturtyper				
Ny habitatnatur				

* Indsatsen videreføres fra sidste planperiode da de vedtagende skovhandleplaner gælder i 12 år, dvs. perioden 2010-2021.

Tabel 5. Behov for forvaltningstiltag for arter ud over indsatser for naturtyper*

Forventede forvaltningstiltag og metoder	Skøn over behov:		
	Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
-			-

Indsatser fordelt på aktør

Det vurderes, at der ikke er behov for en nærmere fordeling af indsatserne for de enkelte retningslinjer i Natura 2000-planens indsatsprogram.

Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2016-2021 har fokus på:

- Sikring af optimal hydrologi ved realisering af hydrologiundersøgelse

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden skal ske på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete forvaltningstiltag (se tabel 4 og 5). Den nedenstående prioritering vil således afspejle den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

Generelt tages afsæt i prioriteringsmetoden 'Brandmandens lov', synergi mellem fredning, samt mulighed for frivillige aftaler med lodsejere.

Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Vejle Kommunes hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i tabel 7, og i den forbindelse tager kommunen en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 7 viser kommunens plan for interessentinddragelse, men der kan ske ændringer hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det.

Tabel 7. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan
<i>Orientering af Miljøforum om projektstatus</i>	<i>Kommunerne afholder møder 2 gange årligt</i>	<i>Hele planperioden</i>
<i>Smart Natura</i>	<i>Samarbejde og aktiv lodsejerinddragelse skal sikre en smidig og omkostningseffektiv drift og pleje af naturområderne</i>	<i>Hele planperioden</i>

Projekterne gennemføres ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysisk bliver udført. Kommunen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag 1: Indsatsprogram

Opfyldelsen af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivernes krav om gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, som direktiverne omfatter, er en opgave, som strækker sig over flere planperioder. Det er derfor nødvendigt at prioritere indsatsen i den enkelte planperiode, således at det sikres, at Danmark efterlever de EU-retlige forpligtelser, og der kan etableres en sammenhæng mellem indsats og tilgængelige virkemidler. Den nationale prioritering af indsatsen i 2. planperiode sigter på, at den planlagte og igangsatte indsats i 1. planperiode fastholdes og afsluttes, og der tages hånd om særligt truede naturtyper og arter, samt at der påbegyndes en strategisk indsats for langsigtet at sikre den nødvendige pleje af de lysåbne naturarealer. Indsatsen fra de gældende planer 2010-15 videreføres. Hvis den forudsatte indsats for planperioden 2010-15 ikke er gennemført, når de kommunale handleplaner for 2. planperiode træder i kraft, forudsættes det, at den allerede igangsatte indsats færdiggøres i 2. planperiode, med mindre den udestående indsats vil være i strid med nærværende plan.

Nedenstående retningslinjer for indsatsen er opbygget efter mål- og rammestyringsprincippet, således at den statslige plan fastlægger de krav til indsatsen i planperioden, der er nødvendige for at sikre nationalt besluttede prioriteringer.

Indsats til bedring af vandkvaliteten i overflade- og grundvand gennemføres som led i vandplanlægningen, ligesom reduktion af kvælstofdeposition sker gennem husdyrgodkendelsesloven og generelle tiltag til at mindske luftforureningen, og er således ikke en del af Natura 2000-planens indsatsprogram.

Retningslinjerne er opdelt i generelle retningslinjer, der gælder for alle områder og specifikke retningslinjer for det enkelte Natura 2000-område. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne i mindre omfang bidrager økonomisk.

Områdets fredskovpligtige skovnaturtyper er omfattet af retningslinjer i Natura 2000-planen 2010-15 og videreføres i denne plan.

Generelle retningslinjer

1.1 Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.

1.2 Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.

1.3 Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter.

1.4 Der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper.

1.5 Hydrologiprojekter finansieret via landdistriktsprogrammet, igangsatte Life-projekter og udvidelse/sikring af levesteder fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes.

1.6 For skovnaturtyper skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtelsen.

Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

Bilag 2: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område bestående af habitatområde H69.

Tabel 8. Naturtyper på udpegningsgrundlaget

Naturtype nr.	Naturtype navn	Handleplanmyndighed		I alt*	
		Vejle Kommune	Naturstyrelsen	ha	km
Lysåbne naturtyper					
3260	Vandløb	-	-	-	-
6230	Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	8	-	8	
6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	14	-	14	
7220	Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	<1	-	<1	
7230	Rigkær	5	-	5	
I alt		27	-	27	
Skovnaturtyper					
9120	Bøg på mor med kristtorn	-	18	18	
9130	Bøg på muld	10	38	48	
9160	Egeblandskov		2	2	
91E0	Elle- og askeskov	12	20	32	
I alt		22	78	100	

Arter på udpegningsgrundlaget.

1096 Bæklampret

Der er foretaget en kortlægning og tilstandsvurdering af følgende naturtyper i Natura 2000-området:

Tabel 9. Naturtilstand/skovtilstand af kortlagte naturtyper

Naturtype nr.	Naturtype navn	Naturtilstand					I alt*	
		I	II	III	IV	Ingen tilstand	ha	km
3260	Vandløb							
6230	Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund			3,6	4,3		7,9	
6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop		0,3	8,8	5,3		14,4	
7220	Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand			0,1			0,1	
7230	Rigkær		2,5	1,7	0,8		5,0	
9120	Bøg på mor med kristtorn	2,7	16				18,7	
9130	Bøg på muld	6,8	41,1				47,9	
9160	Ege-blandskov		2				2	
91E0	Elle- og askeskov	22,7	8,9			0,6	32,2	
I alt		32,2	70,8	14,2	10,4			

Bilag 3: Kortbilag

